

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne; in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipolom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrť leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vsa tista 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in v Ljubi v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdanje.)

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in drugo reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

Oglaš in poslanice

se računajo po peti vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsak: vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soča“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katera izhaja mesečno v sloviških obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakoletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. peti vrstici.

„Veselite se“ — izrodi!

Tako hinavsko zavitega, tako prav jezuitski pisanega članka, kakor je oni v „Prim. Listu“ od 14. t. m. pod naslovom „Veselite se!“, še nismo kmalu čitali, dasi so klerikalci na to stran pravi mojstri, kar so že opetovano dokazali.

„Prim. List“ pravi, da liberalci-brezverci so kar zbesneli od jeze in sovraštva, in to svoje prav peklensko sovraštvo so obrnili v prvi vrsti proti slovenski duhovščini. Navaja, da jim pravimo „falotje“, „sleparji“, itd., da tako pobalinsko zasramovanje si dovoljujejo pri drugih narodih le besne strance radikalcev ali demokratov, Slovenci pa imamo stranko inteligence, ki tako piše, da duhovnike ravno tisti najbolj preklinjajo, katerim so oni pomagali na noge ter jih oteli iz rok Italijanov in Nemcev, namreč inteligenca po mestih in trgih (To pa to!). Ko se očita duhovnikom, da so pri tem gledali premalo na versko zavest, pride do vprašanja: „Kaj je torej duhovnikom storiti? Zasramovanje prenašati, ker nihče ne more braniti, da bi jih ne sramotili“. Proti temu ne morejo se skofje nič, ali prav kardinala in ljubljanskega škofa napadajo najbolj „Soča“, „Slov. Nar.“ itd. Svare nekatere bolj tihe duhovnike, da naj se varujejo krive misli, da preganjajo liberalci duhovnike zato, ker se vlikajo v politiko. Potem pa zaključuje, čujte, kako:

„Sovraštvo proti duhovnikom, ako izvzamemo nekatera nespornost, ki so lokalnega pomena:

1. je pravo sovraštvo proti celemu stanu duhovskemu, ne proti osebam;
2. je zasramovanje njih sv. poklica in opravila;
3. je sovraštvo proti cerkvi in veri;
4. je sovraštvo proti Jezusu Kristusu, kateremu so nadeli iste grde priimke ko njegovim duhovnikom;
5. je sovraštvo proti Bogu, katerega svet noče poznati.

Gorje njim, ki to sovraštvo v deželi širijo, gorje njim, ki to sovraštvo v deželi podpirajo, gorje njim, ki na to sovraštvo molčijo! Prokletstvo božje jim ne izostane.

Duhovniki pa naj se zasramovanja ne strašijo, saj ne morejo biti več ko njih mojster Jezus Kristus, ki jim je rekel: „Blagor vam,

ko vam bodo izrekli vsakovrstne grde priimke. Veselite se tedaj, ker vaše plačilo v nebesih bo veliko“.

Veselite se torej...!

Odgovor gledé na vse to je kratek. Vsako toliko časa, kadar se mu zdi ugoden čas, pa zapiska dr. Pavlica v „Primojencu“ visoko pesem o zasramovanju duhovščine. Glavni namen pri tem piskanju mu je ta, predočevati ljudstvu naprednjake kot ljudi, ki so sovražni duhovščini na sploh ter jo napadajo neopravičeno, da bi tako ljudstvo ne omahovalo v veri, da je res edino le tisto, kar pravi kak politikujoči nunc, da bi ne sprevidelo, kako ga „farba“ klerikalna politika; torej mu je tudi namen, skriti svojo zlobno politiko ter uganjati jo dalje za plašcem „zasramovanja duhovščine“.

„Prim. List“ dobro ve, da laže, ko trdi, da narodno-napredna stranka s svojima glasiloma „Soča“ in „Primorec“ je proti duhovščini kot taki. Opetovano že smo dokazali, da to ni res, in da ni res, dokazujejo nam zlasti naprednjaki po deželi, kateri žive povsodi tam, kjer imajo duhovnika v pravem pomenu besede v svoji sredi, z njim v najlepšem sporazumljenju, in nimajo oni z njim nikakih sitnostij, pa tudi ne on z njimi. Poznamo kraj, kjer živi kot „liberalec“ razkričan učitelj v najlepši slogi z duhovnikom. Zakaj? Zato, ker je tisti duhovnik res — duhovnik, ne pa izrod, kakoršnih je dobiti drugodi, ki se pečajo v svojem delokrogu največ z različnimi drugimi rečmi, z dušnim pastirstvom, za katero so poklicani, pa najmanj, in še takrat zlorabljajo le preradi isto v politične svrhe. Politikujoči nunci delajo zdražbe, sramote naprednjake z lece, na ulici in v gostilnicah, in da govorimo tudi o sovraštvu v našem sedanjem političnem boju, sovražijo jih, vse tiste, kateri se osmeljujejo misliti s svojo lastno glavo ter biti drugačnega političnega prepričanja nego ga ima gospod nunc. Sovražijo jih in s tem greše proti svojemu stanu in svetemu poklicu, s tem kažejo svoje sovraštvo do cerkve in vere, do Jezusa in Boga, ker jim odrekajo kar naprej odvezo grehov, jim prete, da jih ne pridejo spovedat in obhajati na zadnjo uro, samo radi tega, ker jim nočejo slediti v politiki! Dokazov za to ni potreba tu navajati. Odprite „Soča“

in čitajte jih tam! V njene predale jih je vložilo napredno naše ljudstvo, katero začudeno gleda to novo vse drugo le ne sveto delovanje politikujočih nunccev, od katerih se čedalje bolj obrača, ali toliko bolj spoštuje tiste duhovnike, kateri so mu res dušni pastirji, katere pa „Prim. List“ gleda po strani!

To, kar uganjajo nekateri nunci, kakor Budin v Pevmi, Vuga v Kozani, Juvaneč v Dornbergu, slavni Karol v Pliskovici, Grča v Šempasu, Knavs v Oseku itd., itd., na čelu njim prosluli dr. Pepe Pavlica v Gorici, presega vse meje in je vse drugo prej, le ne pravo pastirsko delovanje. Ali da ne bi ljudje tega gledali, zvija dr. Pepe hinavsko svoj krščansko-socijalni vrat ter kriči: „Veselite se! Prenašajte zasramovanje, ker vaše plačilo v nebesih bo veliko.“ Radovedni smo res, kako plačilo dobi dr. Pepe v nebesih za svoje lamparije proti „Trgovsko-obrtni zadrugi“ in kako plačilo dobé tisti nunci, ki odrekajo naprednjakom zadnjo popotnico ter jih sovražijo in hujšajo druge proti njim, akoprav vedo, da haš naprednjaki v deželi tvorijo boljši del našega ljudstva ter so vernejši in zmernejši nego farovski podrepniki. — Res, le veselite se! Take izrode mora čakati pač imenitno plačilo — onstran groba! — — —

Na prvo mesto med „zasramovanja“ so postavili besedo „falotje“. Res je stala v „Soči“, ali kedaj? „Prim. List“ je bil obdolžil uredništvo „Soče“ pomeverjenja radodarnih doneskov za Živca. Zahtevali smo, naj nam pove, kdo je kaj pomeveril. „Prim. List“ tega seveda ni mogel storiti, ostal pa je pri svoji peklenski trditvi, akoprav je vedel dr. Pavlica, da grdo krade čast svojemu b. njemu. Da smo na tako podlikanje ostro reagirali, je umevno. Povedali smo tem pomeverjenim tatovom časti pri „Prim. Listu“, kar jim je pritakalo, in h koncu smo dostavili še: „Falotje!“ Ali pa morda ni bil zaslužen ta pridevek? Zdaj pa prihaja „Prim. List“ na dan s trditvijo, katero se more razumeti edino le tako, kakor da smo rekli vsej duhovščini: „falotje!“ Tu vidite jasno, kako lažejo in zavijajo, tu vidite, kakšni so ti ljudje, ki kličejo „Veselite se!“ tistim, ki s grdi grešniki v vinogradu Gospodovem, in kako smelo pričakujejo za take zlobnosti veliko plačilo v nebesih.

Skončujemo: Proti pravim duhovnikom se ne bojujemo in se ne bomo, in tudi radi jih vidimo pri narodnem delu, kakor pritiče, ali bojujemo se proti izrodom med duhovščino, in bojevali se bomo proti njim v blagor ljudstva, pa naj le-ti pričakujejo za svoje „delovanje“ še tako veliko plačilo v nebesih. ... celo ta že izkoriščajo v svojo grdo politiko!

DOPISI.

Iz Svetega, 24. marca. — Pa smo se zopet srčno smejali vsled dopisa v zadnji številki „Primojenega lista“ iz Svetega. Ha, ha, ha, to vam je bilo nekaj smeja in „pusta v postu“. Človek mora imeti nekaj razvedrila v tem času pokore in za to nam vedno služi naš Tone in njegov oproda tam v solnčni Gorici. — Naš Tone sifira svojem „d..... sinu“ in ta pa spravlja čudne nestvore svoje fantazije na beli dan v podobi dopisčev iz naše vasi.

V zadnjem dopisu pravi, da ima naša občina nekaj „mešetarjev“ narodno-napredne stranke, ki neprenehoma delujejo na to, da bi naše pošteno Sveto premenili v staro Suto. Treznomislec človek se mora tej klobasariji smijati — znajoč, da je to mnenje — ozir. strah — dopisnika prazna fantazija, ki se je rodila v debeli buči našega Toneta in njegovega oprode, saj bi moral znati, da se je glasil naslov „Suta“ samo zaradi — suse, ki je takrat vladala v vasi vasi zaradi pomanjkanja vode, kajti naši vodnjaki so bili v spodnji vasi skoraj vsi prazni in morali smo hoditi dolgo pot, da smo prišli do vode, ko smo dobivali iz vodnjaka tik cerkve, in to vsled malobrižnosti našega Toneta.

Nadalje pravi dopisnik, da je v poslednjem času prišlo mnogo zamorcev v našo občino. No, mogoče je že, da je imel pust mnogo močij in da je tudi post nekaj ima, a da bi prifrčali zamorci od daljne Afrike k nam, to je le bujna fantazija našega Toneta, ki vidi v nabuljenosti svojih očij vse po dvoje. Pustimo mu to veselje.

Da bi se pa „ena Soča“ po Svetem „valjala“, mu ne verujemo, ker se nam zdi nezmišeln, da bi se „Soča“ valjala; mogoče je pa, da jo oddajajo iz roke v roko, ker je prinesla lepe — pikantnosti iz naše vasi, ki

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Tudi njemu se je že nekekrati zdelo, da Ligija ni malomarna do njega, vendar pa se ga je pogostoma polastevala dvom in negotovost; sedaj pa je prvič slišal potrjilo svojih teženj in svojih nadej iz tujih, in vrhu tega še kristijanskih ust. V prvem hipu hvaležnosti je hotel kar zdrjati k Petru. Poizvedevši pa, da ga ni v mestu, marveč da uči v okolici, je jel rotiti Glauka, naj ga odpelje k njemu, obljubuje mu, da za to bogato obdari siromake v občini. Zdelo se mu je, da so vse ovire odstranjene, ako ga le Ligija ljubi, kajti on je bil pripravljen vsaki hip, spoznavati Kristusa. Toda Glauka, dasi mu je na vso moč pripogovarjal, naj sprejme sveti krst, ga vendar ni mogel zagotoviti, da si že s krstom pridobi Ligijo, toda rekel mu je, da se sveti krst mora sprejeti samo iz ljubezni do Kristusa, ne pa v kak drugi namen. „Treba je, da ima človek tudi kristijansko dušo,“ mu je dejal, in Vinicij, katerega je vsak ugovor dražil, je jel razumeti, da Glauko kot kristijan govori to, kar je primoran govoriti.

Sam si še ni mogel temeljito pojasniti tega, da se je njegova narava poglavitno spremenila v tem, da je nekdo ljudij in vse drugo meril samo po svoji sebičnosti, a sedaj pa se je že spoprijaznil z mislijo,

da druge oči morejo drugače videti, druga srca drugače čutiti in da prava resnica ni zmerom to isto, kar smatramo za osebno korist.

Želel si je tudi pogostoma videti Pavla iz Tarse, ker so ga njegove besede vznemirjale in spodbujale njegovo radovednost. V duši je že tuhtal dokaze, s katerimi je hotel pobijati njegov nauk; upiral se mu je v mislih, vendar pa si je želel, videti in slišati ga. Toda Pavel je odšel v Aricijo, in ker so tudi Glaukovi poseti postali čimdalje bolj redki, je ostal konečno Vinicij popolnoma osamljen. Za to je začel znova kolovratiti po zakotjih okrog Subure in po ulicah za Tiberom, v nadeji, da nemara vsaj od daleč zagleda Ligijo. Ko ga je pa prevarila tudi ta nadeja, je postal še mračnejši in nestrpljivejši. Naposled pa je napočil čas, ko se je njegova nekdanja narava ponovila v njem s tako močjo, s kakoršno se valovi povračajo k obrežju, od katerega so se odbili. Zdelo se mu je, da je bil bedak, da mu ni treba mašiti si glavo z mislimi, ki ga navdajajo z žalostjo, in da je najbolje, ako sprejme od življenja to, kar mu ono more dati. Sklenil je torej, pozabiti Ligijo ter brez nje iskati razkošje in užitek. Čutil pa je, da je to poslednja poskušnja, ter se spustil v vrtnice življenja s slepo, prirojeno mu eneržijo in odločnostjo.

Življenje samo se mu je zdelo, da ga spodbada k temu. V zimskem času izumrlo in zapuščeno mesto jelo se je znova oživljati vsled nadeje na skorajšnjo vrnitev cesarjevo. Bližala se je pomlad. Sneg se je pred dihom afrikankega vetra raztopil na albanških gorah. Trava se je na vrtilih pokrila z vijolicami. Na forumu in na Marsovem polju je kar rojilo ljudij, ki so se grolli na toplem solncu. Na agijskih cestih, po kateri so se navadno vozili na sprehod iz mesta, se je jelo pojavljati

dokaj ovenčanih kočij. Že so se prirejali izleti na albanske gore. Mlade žene so z izgovorom, da hočejo skazovati čestčenje Junoni v Lanuviju in Dijani v Ariciji, odhajale iz hiše, da bi našle zunaj za mestom zabavo, družbo in razkošje.

Tu je zagledal Vinicij nekega dné Petronijevo Krisotemido, obkoljeno od celega krde mladih viteзов in starih senatorjev, ki so radi službe morali ostati v mestu. Krisotemida je sama držala na vajetih svoje drobne korziške krčijice, mahala po njih z zlatim bičem in smehljala se svojim čestiteljem. Zagledavši Vinicija, je pridržala konje, pozvala ga na voz in odpeljala ga v svojo hišo na gostijo, ki je trajala vso noč. Vinicij se je na tej gostiji upijal tako, da ni niti vedel, kedaj so ga pripeljali domov. Pač pa se je spomnil, da ga je Krisotemida vprašala po Ligiji ter jej je on, že popolnoma pijan, zljil na glavo vrč falernskega vina.

Pomislivši drugega dné, ko se je bil že streznil, na to, je še začutil jezo. Krisotemida pa, pozabivši na razžaljenje, ga je posetila drugega dné v njegovi hiši ter ga znova vzela s seboj na apijsko cesto, na kar je prebela pri njem na večerji ter mu priznala, da je ni zapustil samo Petronij, marveč tudi njegov svirač in da je njeno srce sedaj popolnoma svobodno. Čez teden dni ga je zopet posetila, toda ti ljubavni odnošaji niso obetali trajnosti. Dasi od časa, ko se je nošaji oni prizor z vinom, nihče ni več znil Ligijinega imena, Vinicij so vendar ni mogel otrestiti svojih mislij na njo. Neprestano se mu je zdelo, da ga gledajo njene oči, in to čustvo ga je napolnovalo z nekim strahom. Jezil se je na samega sebe, da se ne more iznebiti teh mislij in da s svojim ravnanjem žali Ligijo. Po prvem prizoru ljubosumnosti, ko mu je

so pa samo sad našega Toneta vsled njegovega izzivanja. Kdor se je veter, zanje vihar. — Zapomnite si to, dragi Tone, da bodele znal za v bodoče.

To „Soča“ pa ni v Sveto prinesel neki „debeljak-porednjak“ iz Komna, kakor ga dopisnik imenuje, ampak prinesel jo je neki občinski starešina. Dopisnik torej tudi v tem obziru — laže. In čudno je to, da je glavno orodje naših klerikalcev — laž, s kojo se borijo. Ta pa ima kratke noge in mora propasti. —

Tudi ni res, da ta „debeljak-porednjak“ nadzoruje pridige v cerkvi, kajti škofijski ordinariat ni še imenoval nadzornika za ta posel. To je torej dopisnikovo neumestno in nesramno natolcevanje, osobito še radi tega, ker pravi dopisnik, da bi dotični v pridigi kaj ujel in spravil v javnost. — Kakoršen je človek sam, tako misli o drugih. —

Gledé navsota, naj „debeljak-porednjak“ vendar začne na svoje stare dni pokoro delati, mu z enakim zavrne. Naj se postavi modri — mož pred zrcalo in naj pogleda, kdo ima bolj zgrbančeno in velo lice — on, ali „debeljak-porednjak“. Sedaj je post — čas pokore in premišljevanja. — Svetujem mu, naj resno začne „pokoro delati“, kajti premisli naj, kako je črna njegova kosmata vest, da se ne upa še človeka v obraz gledati. Premisli naj, kako velik greh je javno obrekovanje človeka, ki je nedolžen. Naj se spokori in naj skesan opravi sv. spoved za Veliko noč a trdno naj sklene nikdar več tako grešiti, in če mu spoved ne bode nič pomagala. — Predno pojde pa k spovedi, naj se to premisli, da „porednjak“ je oni človek, ki vedoma — nedolžnega človeka obrekuje in sumniči slabega dejanja. Spoznal bode vsled tega, da „porednjak“ je le on sam in ne „debeljak“ — in to naj pri spovedi izpove. —

Tudi bi dopisniku nasvetoval, naj skrbi se bolj za poljedelstvo, nego se ukvarja z dopisovanjem v časopise, za kar nima sposobnosti, ampak mora svojega „d.... sina“ na pomoč klicati, da mu čenčaste dopise — „kuje“. — Pa naj pazi „fantina“, da ne stopi v svoje blato, koje ga umaže. — Tone naj poslušaj nasvet njegovega očeta, ki mu pravi: „Tone, Tone, pusti politiko, koje ne umeš, in vzemi „pikon“ v roko in s tem obdeluj zemljo, kakor delam jaz, in boljše bode za te.“ —

Tudi to ni umestno od našega Toneta, kar čveka o „krompirju“ in „teranu“, kajti vsak naj pred svojim pragom pometa. Zato mu kličemo tudi njemu: „pamet, pamet“, ker jo je že zdavna zgubil. Kar pa kdo zgubi, se lahko najde. —

O prošnji radi pomanjkanja vode, ki je postala v poslednjem času nepotrebna, ker nam je Bog mnogo vode doposlal, rečem samo to: Hranite jo dobro, gospod Tone; vsaj eno „veliko stirno“ imejte za vse slučaje rezervirano, kajti o „bendimi“ vam bode gotovo dobro ugajala. Ako bi vso porabili, bi utegnili imeti ob času „bendime“ — sitnosti. —

Za danes toliko našemu Tonetu. Ako pa ne bode še miroval in bode še nadalje klobasari in obrekoval, mu bomo še bolj stopili na rep, da bode njegovo cvilenje čamevalo od zgornje naše vasi do zadnje hiše

našega spodnjega kraja — in potem se mu bomo še bolj smejali, nego se mu smejamo sedaj. —

V Gorici, 25. marca. (Zakaj me ni bilo in kako dolgo me ne bo?) — Čahejda v zadnji „Gorici“ o „Sneguljčici“ pričenja z zborom starih, obrekljivih babnic v Krilanovi „Ljubici“. Torej zopet nekaj originalnega na tem polju, na katerem se klerikalci tepejo za prvenstvo. Proti meni so že stokrat obrabili vsa sredstva, katera jim je ponujala široka klerikalna vest, jaz pa stojim dosleden in vedno enako pogumen na svojem bojnem stališču, dasi so se zarotili, da me morajo ugonobiti, ako imajo potrositi tudi 100.000 (lažij in kron). — V zadnji številki pa se je pomešala „Gorica“ med zbor starih, obrekljivih babnic, ki so stale ob mrtvaškem odru in takole gibale svoje zlobne željusti:

„Vsi so prišli, vsi so prišli,
Ga kropit in zanj moliti,
Samo ona, samo ona,
Ni prišla se posloviti.“

Saj sem rekla, saj sem rekla,
Da je čisto brez srca,
Da za njega nič ne mara,
Da za norca ga ima.“

Glejte, glejte, vsi so prišli,
Cvetkove le ni bilo,
Kdo bi mislil, kdo bi mislil,
Da brezsrčna je takó?!”

Ali zakaj je ni bilo? Drugo jutro je to povedal — mrtvaški zvon!

„Gorica“ je zalezla v tak babji zbor prav v usodepolnem času, ko bi jej lahko tako-le odgovoril:

Zakaj me ni bilo k „Sneguljčici“? Ali ne veste, da je umrl v naši hiši isti večer ob 5½, naš predragi Ivan Dekleval! In ako imate količkaj soli v glavi, boste umeli, da v takih trenutkih ne hodimo po veselicah. Tudi bi lahko uganili, da je bilo ta večer v hiši nujno delo in — da sem bil jaz prost sele ob deseti in tri četrt. — Tudi pri meni je torej povedal drugo jutro mrtvaški zvon, zakaj me ni bilo.

Tako bi odgovoril, ako bi hotel, da ostane „Gorici“ petat onih starih, obrekljivih babnic v Krilanovi „Ljubici“, v katerih zbor je sirota zasla po Čahejevi modrosti. — Toda tako hudomušen nočem biti, zato puščam odprto vprašanje, ali bi sel, če bi ne bilo listega turobnega zadržka. — Fakt je torej, da nisem sel k tretji predstavi „Sneguljčice“. Ta zgodovinski dogodek v življenju goriskih Slovencev je pa proslavila „Gorica“ po vzgledu Krilanovega zbora starih babnic tako-le:

„Vsi so prišli, vsi so prišli,
Samo njega ni bilo.“

Njega, ki tlačí vse narodne ideale v okove svoje kramarske politike liki Prokrust svoje žrtve v posteljo; njega, ki črti naš „Solski Dom“ kot trn v peti in bi mu, kakor je v sobotni „Soči“ eklatantno pokazal — tudi rad škodoval, če bi le mogel; njega, ki je imel obraz, vabiti gd.čne učiteljice tega „Solskega Doma“ v društvo, katero ima namen podpirati ono kramarsko politiko, potem ko jih je skušal pri plesih v Čitalnici bojkotirati in jih je še v postu v „Soči“ „pleme-

nito“ in „duhovito“ imenoval stare device itd.; njega, ki je našim damam pri ženski podružnici „Družbe sv. Cirila in Metoda“ frivolno zabrusil v obraz hlinjeno sumničenje: da so priredile „Sneguljčico“ v namen, da ustanove „klerikalni“ fond za prih. deželno-zkorske volitve; njega, ki ni pustil v „Soči“ niti besedice ziniti o pripravah za „Sneguljčico“, a je zadnji dan objavil strupeno notico zoper njo z otipljivim namenom, da bi ji škodoval; njega, ki je dne 10. maja 1895. pisal v „Soči“ o „Sneguljčici“ to-le:

„Krasna spevoigra „Sneguljčica“ je gotovo že sama na sebi najlepše vabilo...“, a jo je danes teden v isti „Soči“ imenoval „oguljeno nemško pravljico“; njega — pravimo — ni bilo, in prav je, da ga ni bilo in za našo narodno čast in srečo bi bilo najbolje, da bi ga sploh ne bilo med nami.“ Tako ljubeznivo so me počastili, ker nisem šel tudi tretje poslušat „Sneguljčico“, — dasi na koncu trdè, da je bolje, ker me ni bilo! Čemu torej toliko hrupa? Saj ni bilo še marsikoga, celo iz klerikalnih vrst, pa ga še omenili niso! Kako to, da bi moral biti prav jaz vedno „v vsaki župi“ in ako me slučajno ni, da me tako nesramno napadajo?

Ta napad mi je dal priliko, da povem prihodnjic v odgovor še marsikaj, kar klerikalcem ne bo posebno po volji.

A. Gabršček.

Domate in razne novice.

Smrtna kosa. — Fonova gostilna ob solkanski mitnici tik goriskega mesta je gotovo najbolj znano zatočišče mestnih Slovencev, ako hočejo iti iz mesta na „kozarec dobrega“. Prijazna narodna rodbina je imela 16 let nekako privlačno silo, da je zbirala pod svojo streho vedno, zlasti ob praznih dneh, prav pisano slovensko družbo.

Gospodar Josip Fon, doma s Trnovega nad Kobaridom, je razvil ondi s pomočjo svoje družice Josipine, naše Pepce Podseljanove iz Kobarida, prav živahno življenje. Imela sta pet otrok, ki so vsi še nedorasi. — Ravno pa se je družina lepo razvijala, isto tako kupčija, ko je nenadoma prišel smrti angelj in udaril s svojim težkim mečem, odsekavši nit življenja njemu, ki je bil glava vsemu temu, kar smo radi gledali v gostilni ob solkanski mitnici. Še pred 8 dnevi zdrav je gospodar Fon oblegel, ali zaradi nevarnega vnetja pljuč, in zdravniki g. dr. Lisjak je takoj konstatoval veliko nevarnost. Nismo hoteli verjeti, ali za par dni že je glasila novica: za Fona ni več pomoči, tudi on pojde za našim predragim Ivanom Deklevo. Semterle je došel na tuho i tolažilen glas, da je še nekaj upanja, ali v soboto zvečer ob 6½ je izdihnil svojo dušo.

Kako je ta vest vzbudila sočustvovanje in žalovanje širokih vrst našega občinstva, je dokazal pogreb večerj popoldne. Gotovo je došlo nad 1000 oseb, da mu izkažejo zadnjo čast, rodbini pa svoje sožalje. In vsi so sli celo na solkansko pokopališče, kamor imamo meščani uro hoda. Kaj takega se ne zgodi tako kmalu! — Iz Gorice je bilo veliko znancev in prijateljev. Delavsko podporno društvo je došlo z zastavo. V cerkvi in ob

grubu pa so ginjivo peli domači solkanski pevci.

Ta sijajni, veličastni pogreb bode za-lostni vdovi in celi rodbini dokaz, kako veliko prijateljskih src sočustvuje z njo ob tako bridki priliki; gotovo ostanejo prijateljski naklonjena tudi v prihodnje. — Dostavljamo, da sorodstvo, zlasti po vdovini strani, je jako obsirno. In vsi bridko čutijo tudi udarec, ki je zadel ubogo našo Pepco. — Bog tolaži! Njemu pa: mir in pokoj.

Lep pogreb je imela v soboto popoldne gospa Posegova. Došlo je prav odlično število občinstva obojega spola, posebno ženskega. — Možki zbor „Glasbenega in pevškega društva“ je zapel blagi materi svojega vrlega basista, pravnika g. Frana Posega, v cerkvi „Nad zvezdami“.

Promocije. — Danes se vrše nastopne promocije: Doktorjem vsega zdravilstva sta promovirana na vseučilišču v Gradcu g. Anton Breclj iz Ajdovščine ter g. Just Pertot iz Trsta; na dunajskem vseučilišču je promoviran doktorjem filozofije g. Ivan Merhar, suplent na gimnaziju v Trstu, jutri pa bo promoviran tam doktorjem vsega zdravilstva g. Josip Stojc.

Osebnost. — Sodni tajnik pri dež. sodniji v Trstu g. Angel Vascon je dobil povodom svojega umirovljenja naslov in značaj deželnosodnega svetnika.

S pavovim perjem. — Predzadnji „Prismojenec“ je povedal, da krojaški mojster Gerbec v Nabrežini je sprejel v tehnološki muzej ter je dobil podporo, da bo mogel prisostvovati pouku o krojaški obrti na Dunaju, konča pa „Prim. List“, da kdor hoče pojasniti v tem oziru, naj se obrne na njegovo uredništvo. Vsa reč je tako zasukana in neuk čitatelj mora misliti, kako da se briga „Prim. List“ za naše obrtnike ter jih spravlja na Dunaj, da morejo popolnjevati prakso v svoji obrti. Kaj pa je resnica? „Soča“ je bila tista, ki je razlagala važni pomen tehnološkega muzeja ter je opozarjala in se opozarja ob prilikah nanj. Na shodih trgovsko-obrtnega društva se je opozarjalo naše obrtnike na ta muzej ter se jim je razlagalo, kako morejo dospeti vanj, sedaj pa prihaja „Prim. List“ tako nekako ponosno — našopirjen s pavovim perjem — in kliče, da kdor hoče na Dunaj, naj se oglasi pri dr. Pavlici. Obrtniki si pač premislijo hoditi po svet k temu zeganemu socijologu, ki razume o obrti toliko, kolikor zajec na boben, pač pa name-rava po takih polih edino le, vezati na-se obrtnike, da bi mu služili v raznih stiskah za gardo. Na take limanice ne pojdejo naši obrtniki.

Javne shode v Pevmi sklicuje tamošnji kurat na prav znatilen način za čase, v katerih živimo. Politiški oblasti jih ne naznanja, a vabi ljudi kar v cerkvi na shod v farovski lopi. Tako je vabil na shod vse može za dan sv. Jožefa po večernicah, češ: naj pridejo, da jim bo govoril, kako strašno ga je razžalil podžupan, za kar zahteva zadostčenja. — In res je slo na shod veliko mož, ali tudi — tisti predrzni podžupan. — Kurat je začel pripovedovati, kod je vse bil, kaj je vse doživel (no, vsega ni povedal; utegnemo popolniti mi v „Tutti frutti“, pri-

Krisotemida očitala dve sirski deklici, jo je surovo zapodil. Ni pa nehal uživati razkošja ter razbrzdano živeti, in delal je to nekako na kljub Ligiji, toda končno je zapazil, da ga misel na njo ne zapusti ni za trenutek, da je ona vzročiteljica vseh njegovih dobrih in slabih dejanj, da ga ničesar razun nje na svetu ne zanima. Polastila se ga je nejevolja in utrujenost. Razkošje mu je postalo zoperno ter mu pustilo samo grizenje vesti. Smatral se je za največjega nesrečnika, in to ga je časih navdalo z največjo tugo in z osupnenjem, ker je drugokrat imel za dobro vse, kar mu je ugajalo. Končno je popolnoma zgubil svobodo in zaupanje v samega sebe ter se pogreznil v neko otrpnelost, iz katere ga ni mogla zdražiti niti novica o cesarjevi vrnitvi. Ničesar ga ni več zanimalo, niti k Petroniju ni šel, dokler ga ta ni pozval, poslavši po njego celo nosilnico.

In dasi ga je Petronij radostno sprejel, mu je vendar nekako nehoté odgovarjal na njegova vprašanja; toda naposled so izbruhnili na dan dolgo zatajevani občutki ter mu pritekli iz ust nalik reki. Še enkrat mu je povedal, kako je iskal Ligijo, kakó bival med kristijani, ter vse, kar je tam videl in slišal, vse, kar mu je tičalo v glavi in srcu, končno pa je jel tarnati, da se je pogreznil v kaos, v katerem je zgubil mir ter svoj zdravi razum. Ničesar ga več ne var, ničesar mu ne tekne, sploh ne vé, česa naj se drži in kako naj ravna. Pripravljen je, spoznavati Kristusa in slediti za Njim, ter pojmi vzvišenost Njegovega nauka, ob enem pa tudi čuti do njega nepremagljiv upor. Razume tudi, da bi Ligija ne bila popolnoma njegova, kajti ko bi jo tudi dobil, moral bi se deliti z njo s Kristusom. Živi, kakor bi ne živel, brez nadeje, brez bodočnosti, brez vere v srečo, in od vseh strani

ga obkroža tema, iz katere zamán išče izhoda ter ga ne more najti.

Dokler je govoril, je opazoval Petronij spremeno njegovo lice ter njegove roke, s katerimi je tako čudno mahal pred seboj, kakor bi v resnici iskal poti v temi, ter molčal.

Nakrat pa je vstal, približal se Viniciju, razgrnil mu s prstom lase nad ušesom ter dejal:

„Ali pa že veš, da imaš nekoliko sivih las na sencih?“

„Mogoče,“ odvrne Vinicij. „Saj ne bo nikako čudo, ako mi sčasoma osivé vsi.“

Oba umolkmeta. Petronij je bil pameten človek ter je pogostoma premišljeval o človeški duši in o človeškem življenju. Vendar življenje, kakoršno sta sprovajala oba, je mogli biti po svoji notranjosti srečno ali nesrečno, toda na vnanost je bilo mirno. Takisto kakor le strela ali potras more podreti, tako je mogla samo nesreča vzburkati to življenje, ki se je samo na sebi skladalo iz pravilnih črt, med katerimi ni bilo gub. Toda sedaj je potekalo nekaj drugega iz Vinicijevih besed, in Petronij je prvič stal pred duševnim vozilom, katerega doslej nihče ni mogel razvozlati. Bil je toliko razumen, da je popolnoma spoznal njegovo važnost, toda navzlic vsemu svojemu bistroumju ni znal odgovoriti na dana vprašanja; končno je rekel po dolgem molčanju:

„To so brez dvoma čari.“

„Tudi jaz mislim tako,“ odvrne Vinicij, „in večkrat se mi je že zdelo, da sva oba začarana.“

„Kaj bi bilo,“ povzame Petronij, „ko bi se obrnil na Serapisove duhovnike? Brezdvomno je med njimi, kakor med duhovni sploh, dokaj goljufov; pa so tudi taki, ki uganejo največje tajnosti.“

Toda izrekel je to brez vere in z negotovim glasom, ker je celo sam čutil, da ta nasvet iz njegovih ust se utegne zdeti prijatelju čuden, da, celo smešen.

Vinicij si drgne čelo ter reče:

„Čari!... Videl sem čarovnike, katerim so služile neke tajne, podzemelske moči; videl sem tudi take, ki so jih rabili na škodo svojih sovražnikov. Toda kristijani živé v siromaštvu, odpustčajo sovražnikom, priporočajo pokorščino, krepost in usmiljenje, čemu bi jim torej bili čari, da bi se jih posluževali?“

Petronij se jame jeziti, da njegov razum na to ne more najti odgovora; vendar pa ni hotel tega priznati, torej odvrne, samo da nekaj reče:

„To je neka nova sekta...“

Čez trenutek pa nadaljuje:

„Kako vse to grení življenje! Ti občuduješ dobroto in čednost teh ljudi, toda jaz ti pravim, da so hudobni, ker so sovražniki človeškega življenja kakor bolezen in smrt sama. Teh boleznij imamo že dovolj, ni nam treba še kristijanov. Samo preštej jih: Cesar, Tigelin, čevljarji, ki vladajo nad potomci starih Kviritov, oproščenci, ki sedé v senatu, pri Kastoru, dovolj je tega zlega! To je pogubna in odurna sekta. Ali si že skušil otresti s sebe to tugo ter užiti nekoliko življenja?“

„Skušal sem,“ odvrne Vinicij.

Petronij nekoliko pomisli ter reče:

„Oh izdajica! Sužnji urno razneso vse novice: prevzel si mi Krisotemido!“

Vinicij prezirljivo mahne z roko.

(Dalje pride)

čeni pri Gorici, preselivši se v mislih na Dunaj, potem zopet v Gorico, n. pr. na Kartaninjev vrt itd.) in kako je konečno prišel v Pevmo; ali podžupan ga je silno razžalil, češ, dejal mu je, da se sramuje njega v Pevmi itd. Ubogi mož se je tresel od jeze. Udrihal je tudi po „Soči“ in „Primorcu“ ter čital iz „Prismojence“ one laži o luteranstvu in pravoslavju ter sam pri tem obrekoval in lagal, prepovedovaje oba časopisa. — Ali oglašil se je tudi napadani podžupan in dejal, da je kuralu namenoma rekel one besede, pri čemur ostane. Na to pa je pripovedoval, kako je kurat farovž zidal, zapravlil veliko več nego določeno, a se danes niso vsi delavci plačani, da hočejo celo tožiti. — Kurata je spravilo to pripovedovanje vrliga podžupana v tako besnost, da je začel tuliti: „Ven z njim! Proč z njim!“ Ščuval je ljudi, naj ga zgrabijo. Ker se to ni zgodilo, je sam podžupana zgrabil, ali kuta mu je bila na poti: zato jo je vrgel od sebe ter hotel vreči se na podžupana. Ali pristopili so nekateri možje in odvedli tulečega dervisa! Škandal! — Ljudstvo v Pevmi je fanatizirano. Bodo že videli, kam to dovede! Kaj dela politiška oblast, da take reči trpi, nam je neumevno. Ali je klerikalnim hujskačem res vse dovoljeno?!

Trpinčenje živalij. — Pišejo nam z Vipavskega od 24. t. m. „Gospod urednik! Pomlad že trka, hajd na noge!... Jarme na vole, kdor ni zaspan!...“

Po deželi je nastopil čas dela in truda. Kar je delavnih rok, vse hiti na polje in vinograd. Seve, tudi živina se mora truditi in v potu svojega života služiti si svoj borni živež, kar zlasti zdaj v pomladanskem času trdo občuti.

Vaša mestna živina ima včasih tudi neusmiljenega poganjača, ki rad izkazuje svojo surovost nad nedolžno stvarjo, a pripeti se vendar, da tuintam zapazi tako početje kak javni stražnik in takega otepača primerno ukroti in omeči. Na deželi pa in zlasti v kakem grmovju, v kakih skritih klancih ali blatu ni javnih usmiljenih stražnikov in tu občuti težko uprežena živina vse muke tega sveta od brezvestnega poganjača! —

Povod temu pisanju je ta-le slučaj. Včeraj 23. t. m. so pod Dobravljami ob reki Vipavi naložili že zjutraj drvi na voz ter hoteli s konjem peljati do glavne ceste, ki ni daleč. Toda do popoldne so pretepal v bogo kljuse, ki skoro ni moglo z mesta. Slednjič so konja odpregli in šli domu. Toda kmalu po kosilu so prišli pa z dvema „kapitanjema“ in prejšnje divjanje se je začelo z nova, ter se je posrečilo vsem skupaj zvleči težek voz po blatnem klancu do bližnje ceste. Od tu dalje pa sta šla konja v dir, ali poganjač ni še nehal razbijati po njih hrbtih.

Morda je gospodar nedolžen pri tem, ali kaj takega bi se ipak ne smelo goditi. Usmiljenje, usmiljenje in pamet, ljudje božji! Živina je tudi božja stvar!

V vsaki občini bi bilo potrebno društvo za varovanje živali!

Hiša božja — hiša politike. — Pišejo nam: „V Štanjelu na Krasu se ne čuje drugega več v cerkvi kakor politika; iz hiše božje je postala hiša politike — parlament.“

Brezverci in brezverski listi so na dnevnem redu. — Morda pride kedaj — obstrukcija. Saj vendar se morajo ljudje tudi tega enkrat naveličati.

Nuncu pa rečemo, da naj postavi predse veliko zrcalo in videl bode največjega brezverca v Štanjelu, ki zlorabi mesto, ki je vsakemu pravovernemu kristjanu sveto. Njegova „predavanja“ bi bila bolj na pravem mestu v oni mali občinski hišici, ki stoji med cerkvijo in gradom.“

Iz Brd nam poročajo, da letošnja izredno huda zima z ostrim in dolgo časa trajajočim mrazom je poškodovala dokaj trt, da po nekaterih krajih ne morejo upati na dobro vinsko letino, celo za par let so nekateri posestniki udarjeni. Nasprotno pa kaže sadje jako dobro. Mrzla zima je uplivala dobro in zato trde Brici, da utegne biti, kar se tiče sadja, prav dobra letina, da se tako nekako poravnava izguba, katero prizadene vinska letina, ki ne obeta biti letoš posebna. Želeti bi pač bilo, da bi bilo oboje dobro, kajti le od tega je odvisen obstanek Bricev.

Po njihovih — darovih jih spoznavajte! „Edin.“ piše: — „V nekem laskem listu čitamo precej dolg seznam darovalcev za dijake na italijanskem gimnaziju v Pazinu. V dolgi vrsti se blesliti tudi dve jako znani

imeni: škofa Flappa v Poreču s 40 kronami in kanonika Pesantija z 10 kronami.

Kaj je neki nagnilo prevzisenega v Poreču, da je odprl svojo sicer, kakor znano, navadno slisnjeno pest — Bog vedi to! Morda nam pojasnjuje ta nenavadni dogodek slučaj, da je takoj poleg imena vladike tudi ime kanonika Pesantija. Ta poslednji je bil namreč kandidat škofa Flappa — citaj: italijanske stranke — za člena deželnega slovskega sveta za Istro. Mari sta hotela dati duška — veselju svojemu na tem, da je bil členom rečene korporacije imenovan — nekdo drugi, ki pa ni nič slabši katoliški duhovnik, nego gospod Pesante in morda tudi gospod Flapp!! Jedna razlika je seveda: Pesante je Italijan, Zamlić pa Hrvat! — Pa je še med Slovenci takih slepcev, ki bi hoteli, da bi narod slovenski škofom — torej tudi prevzisenemu v Poreču — poverjal svojo narodno in politiško usodo!! Morda veri na korist? Na to vprašanje odgovarjajo župniki v škofiji poreško-puljski, katerih — ni!!

Pretep. — Čujemo, da v nedeljo pod noč so se stopili v Winklerjevi gostilni na Grčini fantje, 6 po številu. Baje so poškodovali tudi kremlarja. Dva sta ranjena lahko, eden pa težko. Čujemo dalje, da ti pretepači so napadli tudi kronberskega duhovnika Pahorja na cesti, kateremu pa niso prizadjali nič hudega. — Premočno vino!

Kmetijsko podružnico so ustanovili v Vrhpolju na Vipavskem.

Občni zbor narodno-napredne „Posojilnice na Slapu“ pri Vipavi se bode vršil v četrtek dne 28. t. m. v Vipavi. Pri istem bode predaval o velikem pomenu slovenskega posojilništva revizor slovenskih posojilnic, gosp. J. Jošt.

Bratno in pevsko društvo v Dobravljah bode imelo I. redni občni zbor 31. marca ob 4. uri popoldne v društveni sobi gosp. Iv. Jerkiča s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika; 2. Poročilo blagajnika; 3. Volitev odbora; 4. Razno. K obilni udeležbi ujudno vabi odbor.

Za pevsko in glasbeno društvo v Gorici je darovala družina Dekleva 20 K. Živeli darovalci in njih posnemovalci!

Slava Slovenkam mesta Kranja! — Dne 17. marca sem dobila priporočeno pismo. V njem je bila okrožnica, sestavljena od plemenite gospe Marije Mayerjeve z imeni podpisanih darovalk na korist našega zavoda sv. Nikolaja. Okrožnica sklonjuje:

Velečenjene gospe in gospice!

Tu gre za poštenje sto in sto pridnih slovenskih deklet in kdor ima človeško čutete srce, ta ne more biti tukaj nem gledalec, najmanj pa slovenske dame, katerim mora biti največ do tega, da tudi slovensko službuječe ženstvo ostane pošteno, zdravo in krepstno.

Radi tega darujmo zopet vsaka po svojih močeh za ta blagi, vzvišeni namen z geslom: „Pomoč hrabrim sestram na obali sinje Adrije!“

V Kranju, sušca 1901.

Marija Mayer.
Na ta poziv so darovale dame skupaj 190 K.

Ko sem prečitala to okrožnico, zalile so mi solze oči! Solze radosti in hvaležnosti.

Da, gospe in gospice mesta Kranja so uzor, kakšna bode slovenska žena! Jasno so povedale, da one hrepene po tem, da se slovensko ženstvo popne do visine kreposti. Pokazale so s tem činom, da hrepene po oni vzvišeni in plemeniti prosveti, katera edina je dostojna slovenske žene. Gospe in gospice širom naše domovine! Tu imate jasen vzgled, kaj premore čisto rodoljubje in plemenito človekoljubje! Ta čin rodoljubnih dam mesta Kranja zabeležen bode z zlatimi črkami v zgodovini zavoda sv. Nikolaja. Plemenite gospe v Kranju umejo nalogo, katero nam je vršiti v Trstu, da stremo glavo zmaju, ki zastruplja naše čilo in zdravo, a od vseh pozabljeno delavsko ženstvo v Trstu. Zato pa: slava Slovenkam mesta Kranja!

Zmagoslavja.

Razgled po svetu.

Državni zbor bo zboroval po glasovih zadnjih dni le še do četrka. Potem se odgodi do po velikonočnih praznikih. V četrtek pridejo na Dunaj baje člani ogerske kvotne deputacije na posvetovanje.

Kvotna deputacija se je sešla k prvi seji dne 23. t. m., da se je konstituirala.

Predsednik je grof Schönborn, namestnik Jaworski, poročevalec dvorni svetnik Beer. Kvotna deputacija se je odločila pogajati se z ogersko deputacijo ustmeno. Ključ za kvoto, kateri predloži naša deputacija, bo 38-6%.

Razpust telovadnega društva „Unione Ginnastica“ v Trstu. — Tržaško namestništvo je naznanilo vodstvu tega društva, da je od 1. 1893. obstoječo „Unione Ginnastica“ razpustilo, ker je isto prekoracilo svoj delokrog. Namestniški dekret navaja natančno nagibe razpusta. Nagiba sta dva: prvič, da je neki član vodstva na občnem zboru dne 11. febr. t. l. razvil cel političen program, in da je občni zbor ta politični program odobril; drugič, da se društvo dalo pri Verdijevem pogrebu zastopati po milanskem društvu „Famiglia triestina“, katero društvo — kakor pravi namestniški dekret doslovno — „ima iredentistiške namene in ne zamudi nobene prilike, pokazati javno svoje sovraštvo zoper avstrijsko državo“. Ta „Famiglia triestina“ je zastopala tržaško lasko telovadno društvo pri Verdijevem pogrebu na ta način, da je nosila iz tržaškega grba vzeto helebardo, na kateri je bil napis „Trieste iredenta“. Namestništvo je po vsi pravici smatralo, da je „Unione Ginnastica“ nalašč ravno to iredentovsko društvo pooblastilo, da je zastopa pri Verdijevem pogrebu, hoteč tako pokazati svoje soglasje s tendencami tega društva. — Baje je tržaško državno pravdnistvo začelo postopati proti znanemu lahonskemu prvaku, odvetniku dr. Venezianu, in nekemu odborniku razpuščenega društva radi nekih govorov.

Italija v trozvezi. — Še vselej, kadar se je šlo za obnovev trozveze, je v italijanski zbornici skrajna levica prosvedovala zoper to. Skrajna levica je mnenja, da naklada trozveza Italiji žrtve, ki presegajo njene moči, in gospodarsko trpi. Levica je vedno skušala, Italijo iztrgati iz trozveze in jo zvezati s Francijo. Letos je skrajna levica zastopana v obilnejše kot poprej, pridobila si je že znaten vpliv na vlado in bo tudi v bodoče brez dvoma delala na to, da Italija ne vstopi v trozvezo. Zatorej se ni čuditi, če Italija v svoji zunanji politiki krene na druga pota, ker država ne more več prenašati težkih vojaških bremen, ki jih nalaga zveza z Nemčijo in Avstrijo.

Nemški prestolonaslednik se baje zaročil s hčerjo prestolonaslednika Rudolfa, nadvojvodinjo Elizabeto. Tak ima biti namen določenemu štiridnevnomu bivanju nemškega prestolonaslednika na Dunaju.

Na Portugalskem se nemiri nadaljujejo ter so razširjeni že na več mest. V Lizboni zapirajo oblast ljudje tako, da jih nimajo nikamor več djati. Deputacije silijo k kralju, da ga pouče o vzroku nemirov.

Na Ruskem so nastali po več vseučiliščih med dijaki nemiri, ker jih za vsako kazen vtikajo med vojake v aktivno službo. Dijaki se temu upirajo, zraven pa so prišli še drugi dogodki. Grofa Tolstega so izključili iz pravoslavne cerkve, kar je tudi razgrelo dijake do nemirov. Ruski naučni minister je bil vstreljen, te dni pa se je izvršil napad na Pobedonosceva, visjega prokuratorja sv. sinoda. Streljal je nanj skozi okno neki dijak, ali ga ni zadel.

V Južni Afriki. — Kitchener je bil stavil Bothi take-le pogoje: Takoj, ko se sklene mir, dobita obe republiki svojo avtonomijo, kakor Jamaika. V postavodajalni zastop volijo Buri polovico članov, načelnik bo zaupnik krone. Angleži plačajo en milijon odškodnine ter dovole posojila za popravo farem. Nobeden Bur ne sme nositi orožja brez oblastvenega dovoljenja. — Od druge strani pa se čuje, da Buri so odločeni vstrajati do konca, dokler bo sploh mogoče vojevati se. Iz Kapstadta poročajo, da 22. t. m. je bila pri Haartehestfonteinu huda bitka. V Kapstadtu se siri kuga.

Krüger se napoti koncem aprila tega leta v Ameriko v Washington k predsedniku Zjedinjenih držav Mac Kinleyu, ga poprosit za posredovanje gledé miru.

Narodno gospodarstvo.

Nekaj o socijalizmu.

(Dalje.)

Liberalno gospodarstvo, t. j. gospodarstvo proste lastnine v nasprotju z minclim gospodarstvom tlakarstva, je razvilo s svojim meščanskim gospodarstvom veliko delo. V mestih

se je vezbala obrt in v mestih se je razvilo po iznajdbah strojevno, tovarniško delo. In to pri Angležih, Nemcih velikansko. Pač sto let so vezbali meščani roke, proste za delo v tovarnah. To delo in gospodarstvo istega je prevrglo v narodih, ki so to delo razvili, vse druge prejšnje načine dela in gospodarenja. Stroj je usmrtil večino prejšnjih obrtov, prevzemi dela istih. Tudi delo in gospodarstvo kmetije je pri teh narodih revolucioniral. Vse duševno in družabno življenje je predrugačil. Prej nikdar poznana bogastva je spravilo to novo delo na dan in prej neznané udobnosti v vsem življenju dotičnih narodov. Pa to vse polagoma, da so izmirajoče stroke dela imele čas za prehod. Tudi drugi narodi so postali deležni dobrot in zla tega gospodarstva. To gospodarstvo živi le na velikem trgu, po vsem svetu vodi svoje železnice, postavlja svoje trgovine in tudi tovarne. —

Ali ko je stroj odvzel veliko dela človeku, je pahnul milijone ljudi v veliko revno. Kakor nekdanj v tlakarstvu poznejše dobe, se mora tudi tu reči, „da je čuden pojav zgodovine, da se napredek družbe, v pomnoževanju ljudstva, v obrtih, v boljsem umovanju vedno le dogaja na troške zdravja, spretnosti in razuma velikih mas ljudstev“. „Tukaj milijon sraje, ki se ne morejo prodati, tam milijon nagih hrbtišč“. Lahko bi živeli vsi ljudje s pomočjo dobrotnika, kakor je stroj, srečno ter imeli dosti življenja in vsega drugega. „Pred obljubljenim detelo onemagete in padate, predenj vaše trudno oko pije njega krasno zelenje“. — V industrijelno razvitih deželah prihajajo v tem gospodarstvu vse gnotne moči gospodarstva v roke malega števila, drugi pa živijo iz rok v usta. Vse, česar si srce želi, je v izobilju: polne shrambe žita, obleke, a velike množice ljudstev, isti, ki po večjem ta bogastva s svojim delom spravljajo na dan, so vrženi na tlak. „Je vprašanje, ako so olajšale vse iznajdbe revo bodisi katerega koli človeškega bitja“.

„Zgodovina ni nič drugega, kakor boj dveh velikanskih močij, principa zadruga in principa gospodarstva“ (Herrschaft). Tudi novodobni tlakar ne gleda s prekrizanimi rokami sive reve. Revoltira, razbija stroje, v mislih, so isti krivi njegove reve. Potem uvideva, da so ti dobrotniki človeka in začčenja boj za večje mezde in za krajši delavski čas z gospodarji tovarn. Bojkoti, strajki fužinske zadruga, delavska druga društva so sredstva v tem boju. Z občno tajno volilno pravico si hoče delavska masa pridobiti vpliv na vladanje držav, oskrbovanje deželnega, občinskega premoženja. Jako dobro orožje ljudskih mas mej gospodarsko razviti narodi proti izcrpljenju po lastiteljih gmotnih močij pa je združitev v konsumu ter proizvajanju in združevanju denarnih močij. Dobički navedenih gospodarjev naj se kolikor možno v prid delavske mase zmanjšajo. Komsumna društva, produktivne zadruga, posojilnice so v industrijelnih deželah sredstva, ki imajo pospešiti boj za: biti ali ne biti delavskih mas.

(Dalje pride.)
Zahvala.
Ugledna filijalka vzajemno-zavarovalnega društva za življenje „Janus“ v Trstu.

Izrekam zavarov. zavodu „Janus“ svojo odlično zahvalo, ker mi je zavarovani znesek moje ranjke žene izplačal v polni meri, kljub temu da sem zamudil za nekaj dni izplačati zadnji obrok (premijs) za kar priporočam ta zavod najtopleje vsakomur.

Frane Miklavič,
trgovec in gostilničar.
Dolce, 21. februarja 1901.

Razglas.

Dne 1. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne se odda v občinski pisarnici v Vipavi potom zmanjševalne javne dražbe zgradba okrožne bolnice v Vipavi.

Ponudnik mora položiti 10% varščino v gotovini ali vrednostnih papirjih.

Načrt in proračun, z dražbenimi pogoji, je razporežen na ogled od 24. t. m. dalje pri gosp. županu v Vipavi.

Zdravstveni zastop za okrožje Vipavsko v Vipavi, dne 18. marca 1901.

Načelnik:
B O Ž I Č.

Razglas.

Dne 1. aprila t. l. ob 3. uri pop. se odda v občinski pisarni v Št. Vidu nad Vipavo potom zmanjševalne javne dražbe zgradba 2 kapnic na Nanosu. Ponudnik mora položiti 10% varščino. Načrt s proračunom in dražbenimi pogoji je razporežen od 24. t. m. dalje v občinski pisarni v Št. Vidu nad Vipavo.

Županstvo občine Št. Vid nad Vipavo,
dne 18. marca 1901.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
istrskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Anton Kuštrin

trgovec

z jedilnim blagom

Gospodarska ulica št. 23 (v lastni hiši).

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinjšega „Luka“ po jako nizkih cenah. — V zalogi se dobivajo testenine tvrdke Žnidarski & Valencic v Ilirski Bistrici; cikorija in zveplenke družbe sv. Cirila in Meloda ter moke vseh vrst iz mlinov Jochmann iz Ajdovščine in Majdica iz Kranja.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 kilogr. naprej.

Trgov.-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom.

V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadstr.

Obreštuje hranilne vloge, stalne, ki se nalože za najmanj jedno leto po 5%, navadne po 4 1/2% in vloge na Conto - current po 3-60%. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje posojila na poročstvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10-letno odplačevanje, v tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadružnike, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Delež se obreštuje po 6-15%.

Vplačevanje se vrši osebno ali potom polnočno na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9-12 dopoldne in od 3-4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9-12. dopoldne.

Zaloga piva

prve kranjske eksportne pivovarne na par in tvornice slada

T. Fröhlich-a na Vrhniki-Kranjsko.

Glavni zastopnik za Gorico in deželo:

Josip Rovani

v Gorici — Rabatišče št. 20 — v Gorici.

Priporoča se p. n. častitim gg. odjemalcem v mestu in na deželi.

Prodaja izborna pivo v sodčkih po 100, 50, 25 in 12 1/2 litrov ter v plombovanih steklenicah po 1/2 litra.

Tvrda je bila odlikovana za svoje izdelke l. 1900.: v Parizu, Lionu, Bruslju, Rimu in Dunaju s prvimi priznanji.

Dobro urejene in z ledom preskrbljene podružne zaloge imata: g. Franc Furlan, gostilničar in posestnik na Gorici pri Rebku, g. Andrej Šinigoj, gostilničar pri levu v Dornbergu.

Za blagohotna naročila se toplo priporoča rojakom v mestu in na deželi udani

Josip Rovani.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunki ulici 3,

(nasproti nunki cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni. Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

Riccardo Brass

Gorica

zaloga vin in špirita na debelo.

Ulica Vetturini št. 11.

Domača, istrska in dalmatinska vina ter žganja prve vrste po nizkih cenah.

Pravi vinski cvet

dvakrat rektificiran

za prirejanje vin in izdelovanje likerjev in rumu je na prodaj v mirodilnicah

Antona Mazzolija

v Gosposki ter Vrtni ulici v Gorici.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pisanim jamstvom

razpošilja na zasebnike

Hanns Konrad,

tovarna ur ter izvoz zlatnine

Most (Česko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3.75; srebrna ura Rem. fl. 5.80; srebrna verižica fl. 1.20; budilnik iz niklja fl. 1.95.

Tvrda je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate in srebrne svetilje iz razstav ter tisoč priznanih pis m. — Ilustrovan cenik zastoji!

Jaz Ana Csillag

s svojimi 185 centimet-
rov dolgimi Lorey-lasmi
dobila sem jih vsled
14-mesečne uporabe
samo zadržane pomade.
To so najslavnejše av-
toriteto priznane za je-
dno sredstvo, ki ne
proizvoda izpadanja las,
pospešuje rast istih,
požvlja lasnik, po-
spešuje pri gospodih
polno močno rast brk
ter daje je pri kratki
uporabi lasem na glavi
kakor tudi brkam na-
raven lesk ter polnost
in ohrani te pred zgod-
njim osivljenjem do naj-
višje starosti.

Cena lončka 1 gld.
2 gld., 3 gld., 5 gld. Po-
šiljam po pošti vsak dan,
ako se zacek naprej
pošlje ali pa s poštnim
povzetjem po vsem svetu
iz ovarne, kamor naj-
se pošiljajo vsa naročila.

Ana Csillag

Dunaj, Seilergasse 5.

Važno za vsakega!

Razprodaja!
Za neverjetno nizko ceno, za
samo gld. 2-95 se vdobi
krasno garnituro, inajbo
naslednjih štirinajst drago-
cenih krasnih predmetov:

Važno za vsakega!

1. žepna ura iz niklja Anker-Rem. (na željo posrebrnjena) s krasno vdelanim okrovom, natanjko regulirana s 3-letnim jamstvom ter etui.
2. eleg. oklopna verižica iz niklja ali goldina s privezki vred. Parizni sistem.
3. kratva in igla iz goldina z vdelanimi briljanti.
4. par pozlačeni zapestnih gumbov. Znamka „Garantir“.
5. garnitura gumbov iz goldina za predsrajnike in ovrtnike; 5 komadov.
6. par uhanov iz čistnega srebra, uradno zaznamovana.
7. prstan iz goldina z eleg. kamnom.
8. pomanjševalno žepno zrcalo v etui.
9. Teh štirinajst krasnih in dragih predmetov z uro Anker-Rem. razpošilja za samo gld. 2-95, proti povzetju ali naprej poslanim zneskom tvrdka

Bratje Hurviz,

Eksportna hiša, Krakau, Stradom 17 (Avstr.)

Kar ne ugaja se tekom 8 dnij sprejme nazaj ter denar vrne, da se kupovalec nima bati nikake nevarnosti.

Bogate ilustrovane kataloge vseh dragocenosti zastoji in franko.

Sprejemajo se preprodajaki in agentje.

Zahvala.

O priliki nenadomestne izgube naše preljubljene soproge, ozir. matere, gospe

Helene Posega,

izrekamo tem potom vsem blagim srcem za izkazana odkritosrčna sočutja svojo najpristržnejšo zahvalo.

Posebno zahvaljujemo preč. duhovščino ter vse udeležence mnogobrojnega spreveda, kateri so s svojo navzočnostjo pri pogrebu skazali ranjki zadnjo čast; pevsko in glasbeno društvo za gniljivo petje v cerkvi ter vse darovatelje krasnih nagrobnih vencev.

Bog stotero povrni!

Gorica, 24. sušca 1901.

Zalujoča rodbina Posega.

Za trpeče na kili (Bruch).

Ravnokar je izšla popravljena brošura, razpravlja o ozdravljenju vseh vrst kile iz peresa dr. Reimann-a. Isto pošilja na zahtevo popolnoma brezplačno Dr. M. Reimann, Dunaj 512. VII./2. Nr. 513 poštni predal.

Krompir za seme

fine vrste odpošilja vedno v vsakej množini Aloziji Kane, trgovec v Ljubljani, Dunajska cesta.

Zlatarna

Rajko Gasparini

v Gorici, Raštelj št. 5.

Bogata izbér dragotin in zlatih izdelkov.

Velika zaloga srebrnine, vsakovrstnih zlatih in srebrnih ur.

Kupuje in menja drage kamne, obrabljeno zlato in srebro.

Izdeluje vsako delo alt popravilo po jako ugodnih cenah.

Ivan Schindler

Dunaj, III. Erdbergerstr. št. 12.

razpošilja gratis in franko kataloge v slovensko-italijanskem jeziku z več kakor 400 slikami o vseh vrstah aparatov za stroje, potrebne predmetih za kmetijstvo, vinarstvo, za obrtne in gospodarske namene.

Cene nižje kakor drugod

Ugodni pogoji plačevanja.

Za realno postrežbo se garantira.

Solidne zastopnike se išče.

IVAN SCHINDLER

c. kr. privileg. lastnik.

Dunaj, III. Erdbergerstr. št. 12.

J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice

so že več desetletij povsod razširjene, in malo družin je, kjer bi manjkalo o lahko in milo učinku oče domače sredstvo, katero priporoča občinam in gozdarjem v priči naše kili slabega prebavljanja in telesnega zaprtja. Teh kroglic, ki so tudi pod imenom Pserhofer-jeve kroglice ali Pserhofer-jeve kričastilne kroglice znane, stane škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavitek s 6 škatljicami: 1 gld. 5 kr., 2 zavitek s 12 škatljicami 21 gld. 30 kr., 3 zavitek s 18 škatljicami 31 gld. 45 kr., 4 zavitek s 24 škatljicami 41 gld. 60 kr., 5 zavitek s 30 škatljicami 51 gld. 75 kr., 6 zavitek s 36 škatljicami 61 gld. 90 kr., 7 zavitek s 42 škatljicami 71 gld. 105 kr., 8 zavitek s 48 škatljicami 81 gld. 120 kr., 9 zavitek s 54 škatljicami 91 gld. 135 kr., 10 zavitek s 60 škatljicami 101 gld. 150 kr. Navod uporabe je priložen.

Jedina izdelovalna in glavna razpošiljalna zaloga

J. Pserhofer-jeva lekarna

Dunaj I., Singerstrasse št. 15.

Prosi se izrečno, „J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice“

zahtevati in na o paziti, da ma napr. na pokrovu vsake škatljice na navodilu o uporabi stoji podpis J. Pserhofer in sicer z rdečimi črkami.

Balzam zoper ozeblino J. Pserhofer-jev, 1 lonček 40 kr., s poštnine prosto pošilja vijo 65 kr.

J. Pserhofer-jev sok iz ozkega trpotca razluzij č. 1 teklenica 50 kr.

J. Pserhofer-jev balzam zoper golšo, 1 teklenica 40 kr., s poštnine prosto pošilja vijo 65 kr.

Stoll-ovi Kola-preparati izravnajo krepilo živce, 1 liter kola-vina ali eliksirja 3 gld. 1/2 litra 1 gld. 60 kr., 1/4 litra 85 kr.

J. Pserhofer-jeva grenka želodčna tinktura (pr. je življenjska esenca imenovan). — Lahko razst. pljujče

zdravilo, dražilnega in krepijočega učinka na želodec pri oiranem prebavljanju. 1 teklenica 22 kr., 1 dvanašterica teklenic 2 gld.

J. Pserhofer-jev balzam zoper rane, 1 teklenica 50 kr.

Tannochinin-pomada J. Pserhofer-jeva, najboljša sredstvo za rast las, 1 pušica 2 gld.

Zdravilni obliž za rane pok. prefe-otji Stendela, 1 lonček 50 kr., s poštnine prosto pošilja vijo 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bulch-a, d. mače redstvo proti slabi prebavi, 1 za oji 1 gld.

Razen tu menovanih preparatov so v zalogi še vse v avstrijskih bankah oplačene tu in inože ske farmacevtske specialitete ter se p. eskrb. v i predmeti, ka. erih. morda ne bi il. v za ogi, a zahtevanje točno in rajceneje.

Pošiljatve po pošti izvršujejo se najhitreje, ako se denar prej vpošlje; večje naročbe tudi proti povzetju zneska.

Če se preje vpošlje denar (najboljše s poštno nakaznico), potem je poštnina mnogo cenejša, nego pri pošiljatih proti povzetju.